

1. OBVEZNI DEL

1. Tisti, ki še niste imeli predstavitev živali, pošljite vašo predstavitev čim prej na rahela.selan@quest.arnes.si. Fotografirajte plakat in ga poleg besedila s katerim ste opisali izbrano žival pošljite na zgoraj omenjeni naslov. Če ste naredili PowerPoint predstavitev, prav tako pošljete oboje - PowerPoint in besedilo, ki ste ga napisali za predstavitev.

2. Preveri nalogo prejšnjega tedna. Rešitve:

Trditvev	Hormonski sistem	Živčevje
Deluje hitro.		✓
Deluje počasi.	✓	
Doseže vse celice v telesu.	✓	
Izloča snovi v kri.	✓	
Regulira dogajanje v organizmu.	✓	✓
Vpliva na mišičje.		✓

3. Nadaljujemo s snovjo. Spodnje besedilo zapiši v zvezek.

Živčni sistem ali živčevje večceličnih živali sestavljajo med seboj povezane živčne celice, ki se združujejo v skupke (gangliji, možgani). K takšnim skupkom živčnih celic vodijo ČUTILNI ŽIVCI, ki prinašajo sporočila od čutil ali iz telesa. Iz njih pa izhajajo GIBALNI ŽIVCI, ki vodijo do mišičja.

Primeri živčnega sistema pri živalih:

- NEVRETENČARJI

OŽIGALKARJI: morska vetrnica, korale

Mreža med seboj povezanih živčnih celic omogoči usklajeno delovanje lovka, ki se lahko skrčijo.

MREŽASTO ŽIVČEVJE

IGLOKOŽCI morska zvezda

Imajo živčni obroč iz katerega izhajajo živci.

OBROČ Z ŽIVCI

PLOSKOVCI vrtinčar

!možgani

MEHKUŽCI lignji

Dobro razvito živčevje, možgani z živčno mrežo po vsem telesu.

KOLOBARNIKI, ČLENONOŽCI deževnik, žuželke

Živčevje je dvojna vrvica, nahaja se na trebušni strani – trebušnjača

- VRETENČARJI:

SESALCI mačka

Najbolje razvito živčevje. Sestavlja ga hrbtenjača z možgani ter čutilnimi in gibalnimi živci.

V zvezek napiši naslov: **ZAZNAVANJE OKOLJA S ČUTILI**

in preberi besedilo v učbeniku na str. 132 – 134.

V zvezek si prepisi spodnje besedilo.

Vsak organizem se mora odzivati na okolje, da lahko preživi.

Organi, ki to omogočajo so **ČUTILA**.

Čutila gradijo čutnice skupaj z drugimi tkivi.

Organizmi okolje zaznavajo s čutnicami. Najpomembnejša lastnost čutnic je, da so se sposobne v prisotnosti dražljaja vzburi in posredovati sporočilo živčevju. Živčevje je tisto, ki pripravi odgovor in ga posreduje po živcih.

PRAŽIVALI nimajo pravih čutil, a okolje vseeno zaznavajo. Prepoznavajo snovi s katerimi se hranijo ali se jim morajo izogniti. Nekatere praživali zaznavajo tudi svetlobo.

Živali zaznavajo dražljaje iz okolja na različne načine: z vohom, okusom, vidom, sluhom...

Čutnice za **okus** so v ustih in okoli njih (čutilo za okus je jezik).

Čutnice za **voh** so v nosu (čutilo za vonj je nos).

Čutnice za **vid** so v očeh (čutilo za vid je oko).

Čutnice za **zaznavanje tresljajev** so v ušesu (čutilo za sluh je uho).

Preberi:

Kaj zaznavajo živali z:

a) vohom?

Pline. (Živali si iščejo hrano, izogibajo nevarnostim, iščejo partnerje za parjenje, sporočajo nevarnost, prepoznavajo zasedena ozemlja.)

b) okusom?

Tekočine in snovi raztopljene v tekočinah. (Prehranjevanje.)

c) svetlobo?

Stvari v okolici. Nekatere živali imajo črno beli vid, druge vidijo barve, nekatere vidijo slabo, druge zelo dobro.

č) zaznavanjem tresljajev?

Živali najdejo plen ali se izognejo plenilcu. Zaznavanje tresljajev je sluh.

2. NEOBVEZNI DEL: ZNAM ZA VEČ

V preglednici so navedeni procesi, ki jih bolj ali manj regulirata živčevje in hormonski sistem. Katere od navedenih procesov bolj regulira živčevje in katere hormonski sistem? Označi process, ki ga v večji meri regulira prvi ali drugi sistem. Pomagaj si z učbenikom, str. 128 do 131.

Proces	Hormonski sistem	Živčevje
Iskanje hrane.		
Preobrazba iz ličinke v odraslo žival.		
Prepoznavanje spolnega partnerja. Spolno dozorevanje.		
Zaznavanje nevarnosti.		

Snov lahko utrjuješ, si pogledaš filmčke in rešiš naloge na straneh od 187 do 195 na:
<https://eucbeniki.sio.si/nar7/2014/index.html>